

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки
Факультет №1**

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни «Методика розслідування кримінальних
проступків»
вибірковий компонент освітньої програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
профілю підготовки 26 Цивільна безпека,
спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.23 №7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 16.08.23 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.23 №7

Розглянуто на засіданні кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки (*протокол від 03.08.23 № 8*).

Розробник:

доцент кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки, кандидат юридичних наук, доцент **Книженко С.О.**

Рецензенти:

1. Доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Заяць Д.Д.**
2. Провідний фахівець з організації наукової роботи відділу забезпечення діяльності центру Харківського НДЕКЦ МВС України, кандидат психологічних наук, доцент **Лозова С.М.**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів ECTS –</p> <p>денна форма навчання – 3</p> <p>Загальна кількість годин – 90</p> <p>Кількість тем – 10</p>	<p>профілю підготовки 26</p> <p>Цивільна безпека, спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність», Бакалавр</p>	<p>Цикл дисциплін професійної та практичної підготовки</p> <p>Навчальний курс 4 Семестр 7 (денна форма навчання)</p> <p>Види підсумкового контролю <u>залік</u></p>
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
<p style="text-align: center;">денна форма навчання</p> <p>Лекції – 20 год.;</p> <p>Семінарські заняття – 20 год.;</p> <p>Самостійна робота – 50 год.;</p> <p>Індивідуальні завдання:</p> <p>Реферати, презентації, наукові доповіді (тощо) – 1</p>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика розслідування кримінальних проступків» є ознайомлення з теоретичними положеннями розділу криміналістики, присвяченому розслідуванню окремих видів кримінальних проступків, оволодіння основами процесу доказування у кримінальних провадженнях про різні категорії кримінальних проступків. Вивчення дисципліни направлено на вироблення цілісного уявлення щодо основних тактичних завдань, що стають перед слідчим під час досудового розслідування кримінальних проступків, та засобів їх вирішення, а також вироблення здатності курсантів (слухачів) розв'язувати складні спеціалізовані завдання, що виникають під час досудового розслідування окремих видів кримінальних проступків.

Завданнями вивчення дисципліни «Методика розслідування кримінальних проступків» є вироблення знань та практичних навичок щодо

- оцінки інформації про кримінальні правопорушення;
- прийняття ключових процесуальних рішень у кримінальних провадженнях;
- планування та організації процесу доказування у кримінальних провадженнях про проступки різних категорій.

Міждисциплінарні зв'язки: «Методика розслідування кримінальних проступків» тісно пов'язана з криміналістикою, кримінальним процесом, кримінальним правом, судовою медициною та психіатрією.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- поняття механізму скоєння проступків та його складові елементи;
- криміналістичні характеристики кримінальних проступків окремих видів та можливості їх практичного використання;
- типові слідчі ситуації, що складаються при розслідуванні кримінальних проступків окремих видів, та правила побудови і перевірки версій;
- типові тактичні завдання початкового етапу розслідування окремих категорій кримінальних проступків, а також алгоритми слідчих (розшукових) дій, що дозволяють вирішити такі завдання;
- типові проблеми, з якими стикається слідчий під час доказування у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки окремих категорій, та шляхи їх вирішення;
- особливості подальших етапів розслідування кримінальних проступків окремих видів;

вміти:

- аналізувати й оцінювати інформацію про кримінальні проступки,

будувати версії та приймати вірні процесуальні рішення на початковому етапі розслідування;

- вірно визначати головні тактичні завдання у слідчих ситуаціях, відповідно планувати й організовувати розслідування кримінальних проступків різних категорій;

- складати описову частину протоколів слідчих (розшукових) дій, що проводяться у провадженнях про кримінальні проступки різних категорій;

- організувати взаємодію з оперативними підрозділами, патрульною і експертною службами у вирішенні завдань розслідування кримінальних проступків;

- вирішувати конфлікти та проблемні ситуації під час розслідування кримінальних проступків окремих категорій.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
	ЗК12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК3	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
	СК7	Здатність застосовувати норми та

		інститути права з таких галузей як кримінальне і кримінальне процесуальне право.
	СК8	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
	СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
	СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
	СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
	СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
	СК16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

3. Програма навчальної дисципліни

<p>Тема 1 Розслідування умисних легких тілесних ушкоджень Криміналістична характеристика легких тілесних ушкоджень. Початковий етап розслідування. Типові слідчі ситуації початкового етапу, версії та планування розслідування. Комплекси слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, характерних для типових слідчих ситуацій. Заходи із встановлення, розшуку і затримання особи, що вчинила кримінальний проступок. Використання криміналістичних обліків. Характеристика подальшого етапу розслідування. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, допиту потерпілого та свідків, пред'явлення для впізнання, призначення судових експертиз, допиту підозрюваного, слідчого експерименту.</p>
<p>Тема 2 Розслідування побоїв та мордування. Криміналістична характеристика побоїв та мордування. Початковий етап розслідування. Типові слідчі ситуації початкового етапу, версії та планування</p>

розслідування. Комплекси слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, характерних для типових слідчих ситуацій. Заходи із встановлення, розшуку і затримання особи, що вчинила кримінальний проступок. Використання криміналістичних обліків. Характеристика подальшого етапу розслідування. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, допиту потерпілого та свідків, пред'явлення для впізнання, призначення судових експертиз, допиту підозрюваного, слідчого експерименту.

Тема 3 Розслідування викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання

Криміналістична характеристика викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.. Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз. Профілактична діяльність слідчого.

Тема № 4. Методика розслідування експлуатації дітей.

Криміналістична характеристика експлуатації дітей. Початковий етап розслідування. Типові слідчі ситуації, версії та планування розслідування. Комплекси слідчих (розшукових) дій характерних для типових слідчих ситуацій. Характеристика подальшого етапу розслідування. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, допиту потерпілого (заявника), призначення судових експертиз, допиту підозрюваного, слідчого експерименту.

Тема 5 Методика розслідування ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.

Криміналістична характеристика ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Початковий етап розслідування. Типові слідчі ситуації, версії та планування розслідування. Комплекси слідчих (розшукових) дій характерних для типових слідчих ситуацій. Характеристика подальшого етапу розслідування. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, допиту потерпілого (заявника), призначення судових експертиз, допиту підозрюваного.

Тема 6 Розслідування перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів

характеристика перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів. Початковий етап розслідування. Типові слідчі ситуації початкового етапу, версії та планування розслідування. Комплекси слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, характерних для типових слідчих ситуацій. Заходи із встановлення, розшуку і

затримання особи, що вчинила кримінальний проступок. Використання криміналістичних обліків. Характеристика подальшого етапу розслідування. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, допиту потерпілого та свідків, пред'явлення для впізнання, призначення судових експертиз, допиту підозрюваного, слідчого експерименту.

Тема 7 Методика розслідування шахрайств

Криміналістична характеристика шахрайств. Початковий етап розслідування. Типові слідчі ситуації початкового етапу, версії та планування розслідування. Комплекси слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, характерних для типових слідчих ситуацій. Заходи із встановлення, розшуку і затримання особи, що вчинила кримінальний проступок. Використання криміналістичних обліків. Характеристика подальшого етапу розслідування. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, допиту потерпілого та свідків, пред'явлення для впізнання, призначення судових експертиз, допиту підозрюваного, слідчого експерименту.

Тема 8 Розслідування порушень правил повітряних польотів

Криміналістична характеристика порушень правил повітряних польотів. Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз. Профілактична діяльність слідчого.

Тема 9 Розслідування знищення, підробки або заміни номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу

Криміналістична характеристика знищення, підробки або заміни номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз.. Профілактична діяльність слідчого.

Тема 10. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу

Криміналістична характеристика введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз. Профілактична діяльність слідчого.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна та індивідуальна робота	
всвСеместр № 7							
Тема 1 Розслідування умисних легких тілесних ушкоджень	9	2	2	0	0	5	
Тема 2 Розслідування побойів та мордування	9	2	2	0	0	5	
Тема 3 Розслідування викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання	9	2	2	0	0	5	
Тема № 4. Методика розслідування експлуатації дітей	9	2	2	0	0	5	
Тема 5 Методика розслідування ухилення від сплати аліментів на утримання дітей	9	2	2	0	0	5	
Тема 6 Розслідування перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів	9	2	2	0	0	5	
Тема 7 Методика розслідування шахрайств	9	2	2	0	0	5	

Тема 8 Розслідування порушень правил повітряних польотів	9	2	2	0	0	5		
Тема 9 Розслідування знищення, підробки або заміни номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу	9	2	2	0	0	5		
Тема 10 Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу	9	2	2	0	0	5		
Всього за семестр:	90	20	20	0	0	50		Залік

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни			Література (основна):
Тема 1 Розслідування умисних легких тілесних ушкоджень			
	Ознайомитись із криміналістичною характеристикою та особливостями розслідування умисних легких тілесних ушкоджень. Засвоїти особливості підготовки і призначення судових експертиз під час розслідування легких тілесних ушкоджень. Вивчити тактику проведення окремих слідчих дій (огляд трупу і місця події, допит свідків, допит підозрюваної особи).		1, 2; 3; нормативно-правові акти 1-6; допоміжна 2-6
Тема 2 Розслідування побоїв та мордування			
	Вивчити криміналістичну характеристику побоїв та мордувань. Уянити загальні положення розслідування побоїв та мордувань. Вивчити типові сліди, які залишаються на місці вчинення побоїв та мордувань. Ознайомитись із особливостями огляду місця події під час розслідування побоїв та мордувань.		1, 2; нормативно-правові акти 1,2,3,5

	<p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту підозрюваного під час розслідування побоїв та мордувань.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту потерпілої та свідків під час розслідування побоїв та мордувань.</p> <p>Засвоїти порядок і особливості призначення судових експертиз під час розслідування побоїв та мордувань.</p> <p>Вивчити типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування побоїв та мордувань.</p>	
	Тема 3 Розслідування викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання	
	<p>Вивчити викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.</p> <p>Уяснити загальні положення розслідування викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.</p> <p>Вивчити типові сліди, які залишаються на місці вчинення викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.</p> <p>Визначити і уяснити особливості огляду місця події під час розслідування викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.</p> <p>Визначити і уяснити особливості проведення допиту підозрюваного під час розслідування викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.</p> <p>Визначити і уяснити особливості проведення допиту потерпілого та свідків під час розслідування викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.</p> <p>Вивчити порядок і особливості призначення судових експертиз.</p> <p>Вивчити типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування.</p>	<p>1, 2; нормативно-правові акти 1,2,3,5</p>
	Тема № 4. Методика розслідування експлуатації дітей	
	<p>Вивчити криміналістичну характеристику експлуатації дітей.</p> <p>Визначити і уяснити загальні положення розслідування експлуатації дітей.</p> <p>Вивчити типові сліди, які залишаються на місці вчинення</p>	<p>1, 2; нормативно-правові акти 1,2,3,5; допоміжна</p>

	<p>експлуатації дітей.</p> <p>Визначити і уявити обставини, які підлягають встановленню під час розслідування експлуатації дітей.</p> <p>Ознайомитись із особливостями огляду місця події під час розслідування експлуатації дітей.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту підозрюваного під час розслідування експлуатації дітей.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту потерпілого та свідків під час розслідування експлуатації дітей.</p> <p>Уявити призначення судових експертиз під час розслідування експлуатації дітей.</p> <p>Визначити і уявити типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування експлуатації дітей.</p>	7
	Тема 5 Методика розслідування ухилення від сплати аліментів на утримання дітей	
	<p>Вивчити криміналістичну характеристику ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.</p> <p>Уявити загальні положення розслідування ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту підозрюваного під час розслідування ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.</p> <p>Ознайомитись із особливостями проведення допиту свідків під час розслідування ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.</p> <p>Вивчити порядок призначення судових експертиз під час розслідування ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.</p> <p>Визначити і уявити типові слідчі ситуації та відповідні дії слідчого на початковому етапі розслідування ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.</p>	1, 2; нормативно-правові акти 1,2,3,5, 9-12; допоміжна 8-10
	Тема 6 Розслідування перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів	
	<p>Вивчити криміналістичну характеристику перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів.</p> <p>Ознайомитись із особливостями розслідування перешкоджанню законній професійній діяльності</p>	1, 2; нормативно-правові акти 1,2,3, 5,6; допоміжна

		журналістів. Ознайомитись із особливостями розслідування перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів. Ознайомитись із особливостями розслідування перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів.	11-14
		Тема 7 Методика розслідування шахрайств	
		Вивчити криміналістичну характеристику та характеристика шахрайства. Ознайомитись із особливостями розслідування вуличного шахрайства. Ознайомитись із особливостями розслідування шахрайства, що вчиняється в побутовій сфері. Ознайомитись із особливостями розслідування шахрайства, що вчиняється в сфері підприємницької діяльності. Ознайомитись із особливостями розслідування шахрайства, що вчиняється в сфері використання новітніх електронних технологій.	1, 2; нормативно-правові акти; 5;6;7;8;9;10 основна
		Тема 8 Розслідування порушень правил повітряних польотів	
		Вивчити криміналістичну характеристику порушень правил повітряних польотів. Ознайомитися з типовими слідчими ситуаціями початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування. Ознайомитися з тактикою проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз. Ознайомитися з профілактичною діяльністю слідчого.	1, 2; нормативно-правові акти 1,2,3,5, 9-12; допоміжна 8-10
		Тема 9 Розслідування знищення, підробки або заміни номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу	
		Вивчити криміналістичну характеристику знищення, підробки або заміни номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Ознайомитися з типовими слідчими ситуаціями початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування. Ознайомитися з тактикою проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз.	1, 2; нормативно-правові акти 1,2,3,5, 9-12; допоміжна 8-10

	експертиз. Ознайомитися з профілактичною діяльністю слідчого.	
	Тема 10 Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу	
	Вивчити криміналістичну характеристику введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Ознайомитися з типовими слідчими ситуаціями початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування. Ознайомитися з тактикою проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз. Ознайомитися з профілактичною діяльністю слідчого.	1, 2; нормативно-правові акти 1,2,3,5, 9-12; допоміжна 8-10

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Розслідування умисних легких тілесних ушкоджень.
2. Розслідування побоїв та мордування.
3. Розслідування викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.
4. Використання спеціальних знань при розслідуванні експлуатації дітей.
5. Особливості розслідування ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.
6. Особливості розслідування перешкоджання законній професійній діяльності журналістів.
7. Психологічні засади розкриття та розслідування шахрайств.
8. Особливості розслідування порушень правил повітряних польотів.
9. Особливості розслідування знищення, підробки або заміни номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.
10. Розслідування введення в оману суду або іншого уповноваженого органу.

5.1.3. Теми наукових робіт

Теми наукових робіт визначаються індивідуально викладачем – науковим керівником роботи здобувача, відповідно до зацікавленості кожного окремого здобувача і стану розробленості певних наукових напрямів.

6. Методи навчання

Навчання з дисципліни «Методика розслідування окремих видів злочинів» проходить у формі: 10 лекцій (20 год.), 10 семінарських занять (20 год.), а також самостійної роботи (50 год.) – для курсантів та слухачів денної форми навчання.

Метою лекційного курсу є викладення основних положень методики розслідування окремих видів злочинів, надання слухачам орієнтирів у навчальному матеріалі, викладення змісту питань, включених до білетів на заліку з навчальної дисципліни «Методика розслідування кримінальних проступків». Виклад теоретичного матеріалу супроводжується наведенням прикладів з слідчої та судової практики. Для кращого засвоєння лекційного матеріалу викладачі використовують мультимедійні презентації.

Аудиторні заняття проводяться у формі практичних занять, на яких курсанти та слухачі повинні набути практичні навички з планування та організації розслідування окремих видів кримінальних проступків. З цією метою заняття проводяться у навчальних аудиторіях та на криміналістичному полігоні у формі опитування групи щодо основних питань теми (до 15 хв.), обговорення проблемних питань (до 10 хв.) та поліцейських квестів (до 1 години).

Завдання поліцейського квесту (інтерактивної гри) направлені на встановлення рівня знань і вироблення практичних навичок у курсантів та слухачів, що забезпечують можливість *вірно й оперативно приймати рішення та вирішувати практичні завдання* відповідно запропонованого сценарію.

Сценарії квесту з Практикуму методики розслідування злочинів – це змодельовані ситуації, що виникають під час розслідування кримінальних проступків на різних етапах кримінального провадження.

Сценарії квесту з Практикуму методики розслідування кримінальних проступків направлені на перевірку рівня знань і практичних навичок у таких основних напрямках:

- а) застосування вірної техніки роботи зі слідами;
- б) застосування ефективної тактики проведення слідчих дій;
- в) вміння вірно оцінювати слідчу ситуацію, встановлювати відповідні ключові тактичні завдання, і обирати ефективний спосіб їх вирішення.

Сценарій кожного завдання квесту включає наступні складові елементи.

1. Опис слідчої ситуації (фабулу) та завдання, що необхідно вирішити учасникам.
2. Опис робочого місця. Детальний перелік наочного, матеріально-методичного забезпечення.
3. Час відведений на виконання поставлених завдань.
4. Критерії оцінки виконання поставлених завдань.

Організація квесту ґрунтується на принципі розподілу ролей учасників (слідчий, оперативні працівники, інспектор-криміналіст, спеціаліст експертної служби, патрульні та ін.).

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення навчальної та наукової літератури з відповідних тем, включених до програми навчальної дисципліни. Під час самостійної підготовки навчальній групі з окремих тем дисципліни викладачем ставляться завдання проходження Web-квестів.

Під час дистанційного виконання завдань Web-квестів курсанти та слухачі, використовуючи нормативну базу, наукову та спеціальну літературу, досвід слідчої та оперативної практики, інформаційний Інтернет ресурс, вирішують ситуативні завдання з окремих тем дисципліни.

Web-квести розробляються викладачем за допомогою спеціального програмного забезпечення. Доступ до Web-квестів викладач надає навчальній групі під час проходження відповідної теми.

Під час вивчення навчальної дисципліни курсанти та слухачі повинні засвоїти навчальний матеріал, отримати позитивні оцінки за усні відповіді, результати проходження квестів та Web-квестів. Всі пропущені заняття та незадовільні оцінки повинні бути відпрацьовані у відповідних формах роботи (усні відповіді, тести, завдання поліцейських квестів та Web-квестів).

7. Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Криміналістична характеристика легких тілесних ушкоджень.
2. Початковий етап розслідування легких тілесних ушкоджень.
3. Типові слідчі ситуації початкового етапу, версії та планування розслідування легких тілесних ушкоджень.
4. Криміналістична характеристика побоїв та мордування.
5. Початковий етап розслідування побоїв та мордування.
6. Типові слідчі ситуації початкового етапу, версії та планування розслідування побоїв та мордування.
7. Комплекси слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, характерних для типових слідчих ситуацій при розслідуванні побоїв та мордування.
8. Характеристика подальшого етапу розслідування побоїв та мордування. Особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій (огляду місця події, допиту потерпілого та свідків, пред'явлення для впізнання, призначення судових експертиз, допиту підозрюваного, слідчого експерименту при розслідуванні побоїв та мордування.
9. Криміналістична характеристика експлуатації дітей.
10. Початковий етап розслідування експлуатації дітей.
11. Типові слідчі ситуації, версії та планування розслідування експлуатації дітей.

12. Комплекси слідчих (розшукових) дій характерних для типових слідчих ситуацій при розслідуванні експлуатації дітей.
- 13.Криміналістична характеристика ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.
- 14.Початковий етап розслідування ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.
- 15.Типові слідчі ситуації, версії та планування розслідування ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.
16. Тактика допиту підозрюваного при розслідуванні ухилення від сплати аліментів на утримання дітей.
- 17.Криміналістична характеристика перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів.
18. Початковий етап розслідуванні перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів.
- 19.Типові слідчі ситуації початкового етапу, версії та планування розслідування перешкоджанню законній професійній діяльності журналістів.
- 20.Криміналістична характеристика шахрайств.
- 21.Початковий етап розслідування шахрайств.
- 22.Типові слідчі ситуації початкового етапу, версії та планування розслідування шахрайств.
- 23.Криміналістична характеристика викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.
- 24.Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.
- 25.Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз при розслідуванні викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання.
- 26.Криміналістична характеристика порушень правил повітряних польотів.
- 27.Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування порушень правил повітряних польотів.
- 28.Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз при розслідуванні порушень правил повітряних польотів.

- 29.Криміналістична характеристика знищення, підробки або заміни номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.
- 30.Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування знищення, підробки або заміни номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.
31. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз при розслідуванні знищення, підробки або заміни номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.
- 32.Криміналістична характеристика введення в оману суду або іншого уповноваженого органу.
- 33.Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування введення в оману суду або іншого уповноваженого органу.
34. Тактика проведення допиту підозрюваного при розслідуванні введення в оману суду або іншого уповноваженого органу.
35. Тактика проведення судових експертиз при розслідуванні введення в оману суду або іншого уповноваженого органу.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і компетенцій здобувача з навчальної дисципліни. ***Поліцейський квест є інтегрованим у поточний контроль.***

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національної системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ***вирішення web-квестів***, ведення конспектів першоджерел та робочих

зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, **вирішення завдань рольових ігор поліцейських квестів**, виступи на наукових конференціях, семінарах, та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач (студент, слухач), який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт 10.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array} \right) / 2) * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться

коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість балів} \\ \text{(перед підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів за} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем} \end{array}$$

Здобувач, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувачам, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувачі, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{за поточний} \\ \text{семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{за попередній} \\ \text{семестр} \end{array} : 2$$

Кафедрою криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки розроблені чіткі критерії оцінювання результатів роботи здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (роботу на семінарських, практичних, лабораторних й інших аудиторних заняттях, виконання самостійних навчальних та індивідуальних творчих завдань, квестових завдань) та підсумкового

контролю. Кафедра визначила наступні вимоги до здобувачів вищої освіти щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної або індивідуальної роботи, а саме:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 5 позитивних оцінок	Підготувати реферат або підготувати конспект за темою самостійної роботи, вирішити практичне завдання тощо.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	А	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	В	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
80-84			

75-79		С	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
70 –74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
65 – 69			
60 – 64		Е	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40 – 59	Незадовільно («не зараховано»)	F X	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21 – 40			
1–20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні

			навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
--	--	--	--

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Офіц. сайт Верховної ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події, затверджена наказом МВС України № 1339 від 03.11.2015, зареєстр. в Мінюсті України 06.11.2015 за №1392/27837. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>
4. Порядок взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини : спільний Наказ МВС України, МОЗ України, Генеральної прокуратури України № 807/1193/279 від 29.09.2017, зареєстр. в Міністерстві юстиції України 24.10.2017 за №1299/31167 , URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17#Text>
5. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні і розслідуванні, затверджена Наказом МВС України № 575 від 07.07.2017, зареєстрована в Мін'юст України від 31.07.2017 № 937/30805. *Офіц. сайт Верховної ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>
6. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // *Голос України* URL: <http://www.golos.com.ua/article/257729>
7. Про судову експертизу: Закон України, в редакції від 01.01.2020 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 28. Ст. 232. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>
8. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : закон України від 6.12.2019 № **361-IX** // *Відомості*

Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 25, ст.171 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/361-20>

9. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними : Закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР, редакція від 02.01.2020 // *Відомості Верховної Ради України*. – 1995. – № 10. – Ст. 62. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80#Text>

10. Про наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги і прекурсори : Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР, // *Відомості Верховної Ради України*. – 1995. – № 10. – Ст. 60. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80>

11. Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу : наказ МОЗ України від 01.08.2000 № 188. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0512-00>

12. Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770, редакція від 23.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF>

Основна:

1. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 2 / [А. Ф. Волобуєв, О. В. Одерій, Р. Л. Степанюк та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 312 с. URL:

[file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D1%8F/Downloads/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0,%20%D1%82%D0%BE%D0%BC%202%202018%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D1%8F/Downloads/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0,%20%D1%82%D0%BE%D0%BC%202%202018%20(1).pdf)

2. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / [А. Ф. Волобуєв, М. В. Даньшин, А. В. Іщенко та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – 384 с. URL:

[file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D1%8F/Downloads/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0,%20%D1%82%D0%BE%D0%BC%201%202018%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D0%BD%D1%8F/Downloads/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0,%20%D1%82%D0%BE%D0%BC%201%202018%20(4).pdf)

3. Криміналістика [текст] : підручник. / В. В. Пясковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Іщенко, О. О. Алексєєв та ін. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. –

URL:<http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1700/1/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf>

4. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять і словник термінів з навчальної дисципліни “Криміналістика” / уклад.: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 165 с. http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1682/1/NMP_0004.pdf

Допоміжна:

1. Коновалова В.О. Вбивство. Мистецтво розслідування: Монографія. - Х., 2001.
2. Саїнчин О.С. Розкриття і розслідування умисних убивств: концептуальні і практичні основи: Монографія. - Одеса, 2004.
3. Пазинич Т.А. Основні положення розслідування вбивств, що вчинені з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості // збірник наукових праць «Науковий вісник публічного та приватного права», №4/2016, Науково-дослідний інститут публічного права, 2016, с. 140-147.
4. Пащенко О. Ю. Особливості організації розкриття та розслідування умисних вбивств : навчально-методичний посібник / Пащенко О. Ю., Стратонов В. М., Зубенко В. В. – Херсон: Мрія, 2003. – 220 с.
5. Саїнчин О. Слідчі ситуації і алгоритм дій при розслідуванні дітовбивств / О. Саїнчин // Право України. – 2004. – № 2. – С.121-124
6. Розслідування обставин дорожньо-транспортних пригод / Авт.-уклад. С. О. Шевцов, К. В. Дубонос. – Х.: Факт, 2003. 191 с.
7. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: тактика проведення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій: методичні рекомендації / С.В. Албул, С.В. Андрусенко. – Одеса : ОДУВС, 2018. – 100 с. URL: <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/429/1/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B4%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%BE%D0%B7%D0%BB%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BC%202018.pdf>
8. Особливості розслідування незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: Методичні рекомендації для практичних підрозділів Національної поліції України. – Х. : ХНУВС, 2017.
9. Пазинич Т. А. Особливості розкриття та розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, відповідальність за які передбачене

статтею 320 КК України / Пазинич Т. А. // Актуальні питання діяльності слідчих підрозділів органів внутрішніх справ України : зб. наук. праць факультету підготовки фахівців для підрозділів слідства та дізнання ХНУВС за 2011 рік / за заг. ред. академіка НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки. – Х.: НікаНова, 2012. – С. 61-82.

10. Пазинич Т. А. Криміналістична характеристика та основні положення розслідування шахрайств : дис... канд. наук: 12.00.09 / Національний університет внутрішніх справ України. Харків, 2007. 189 с.

11. Чернявський С.С. Теоретичні та практичні основи методики розслідування фінансового шахрайства: дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Нац. акад. внутр. справ. - К., 2010. - 610 арк. - Бібліогр.: арк. 517-610

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Єдиний державний реєстр судових рішень, URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
2. Законодавство України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>
4. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>
5. Офіційний веб-сайт Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру України. URL: <http://dnndekc.centrmia.gov.ua>
6. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://mvs.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Національної поліції України URL: www.npu.gov.ua